

СПОРАЗУМЕНИЕ

**между Европейската агенция за атомна енергия и Кабинета на министрите на
Украйна за сътрудничество в мирната употреба на ядрената енергия**

ЕВРОПЕЙСКАТА АГЕНЦИЯ ЗА АТОМНА ЕНЕРГИЯ (Евратом), оттук нататък наричана за краткост „Общността”,

и КАБИНЕТЪТ НА МИНИСТРИТЕ НА УКРАИНА,

като двете според случая следва да бъдат наричани „страната” или „страните”.

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че Споразумението за партньорство и сътрудничество между Европейските общности и техните държави-членки и Украйна (оттук нататък наричано „Споразумението за партньорство и сътрудничество”), влязло в сила на 1 март 1998 г., постановява, че страните ще си сътрудничат в областта на мирното използване на ядрената енергия въз основа на конкретните споразумения, които предстои да бъдат сключени между страните,

С ОГЛЕД НА ТОВА, че всички държави-членки на Общността заедно с Украйна са страни по Договора за неразпространение на ядрено оръжие, оттук нататък наричан за краткост „Договорът за неразпространение”,

С ОГЛЕД НА ТОВА, че Европейската общност, нейните държави-членки и Украйна са поели ангажимента да гарантират, че научноизследователската и развойна дейност и употребата на ядрената енергия за мирни цели се извършват по начин, съвместим с целите на Договора за неразпространение,

С ОГЛЕД НА ТОВА, че в Общността се прилагат предпазни мерки в съответствие както с глава 7 от Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия (оттук нататък наричан „Договорът Евратом”), така и със споразуменията за предприемане на предпазни мерки, сключени между Общността, нейните държави-членки и Международната агенция за атомна енергия, оттук нататък наричани за краткост „МААЕ”,

С ОГЛЕД НА ТОВА, че в Украйна предпазните мерки се прилагат в съответствие със Споразумението между Украйна и Международната агенция за прилагане на предпазни мерки във връзка с Договора за неразпространение на ядрените оръжия,

С ОГЛЕД НА ТОВА, че Европейската общност, нейните държави-членки и Украйна отново потвърждават своята подкрепа за МААЕ и прилаганата от нея система за усилен предпазни мерки,

С ОГЛЕД НА ТОВА, че е целесъобразно да се усили основата за сътрудничество между страните в мирното използване на ядрената енергия чрез сключването на рамково споразумение,

СЕ СПОРАЗУМЯХА, КАКТО СЛЕДВА:

Член 1

Дефиниции

За целите на настоящото споразумение:

а) под „ядрен материал” следва да се разбира всеки изходен материал или всеки ядрен материал като тези термини са определени в член XX от Устава на Международната агенция за атомна енергия;

б) под „Общността” следва да се разбира както:

(i) юридическото лице, учредено по силата на Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия, страна по настоящото споразумение;

(ii) териториите, на които се прилага същият този Договор;

в) под „съответните органи на страните” следва да се разбира:

(i) по отношение на Общността – Европейската комисия;

(ii) по отношение на Украйна – Министерството на горивата и енергията на Украйна; или такъв друг орган, за какъвто заинтересуваната страна може по всяко време да уведоми другата страна.

Член 2

Цел

Целта на настоящото споразумение е да се обезпечи рамка за сътрудничество между страните в мирната употреба на ядрената енергия с оглед усилване на общите отношения на сътрудничество между Общността и Украйна въз основа на взаимната полза и реципрочност и без да се накърняват съответните пълномощия на всяка една от страните.

Член 3

Обхват на сътрудничеството

1. Страните могат да си сътрудничат, както е определено по-долу в членове 4 - 8 от настоящото споразумение за мирната употреба на ядрената енергия в следните области:

а) ядрена безопасност (член 4);

б) контролиран ядрен синтез (член 5);

в) ядрени изследвания и разработки в други области извън предвидените в алинеи а) и б) по-горе (член 6);

г) прехвърляне в международен мащаб, търговия с ядрени материали и предоставяне на услуги във връзка с пълния цикъл на ядреното гориво (член 7);

д) предотвратяване на незаконното пренасяне на ядрен материал (член 8);

е) други, свързани с тези въпроси, области от взаимен интерес.

2. Сътрудничеството между страните, упоменато в настоящия член, може да се реализира също и между физически и юридически лица с адрес на управление в Общността и Украйна.

Член 4

Ядрена безопасност

Сътрудничеството в областта на ядрената безопасност се реализира в съответствие със Споразумението за сътрудничество между Европейската агенция за атомна енергия и Кабинета на министрите на Украйна в областта на ядрената безопасност, влязло в сила на 13 ноември 2002 г.

Член 5

Контролиран ядрен синтез

Сътрудничеството в областта на контролирания ядрен синтез се реализира в съответствие със Споразумението за сътрудничество между Европейската агенция за атомна енергия и Кабинета на министрите на Украйна в областта на контролирания ядрен синтез, влязло в сила на 13 ноември 2002 г.

Член 6

Други области на научноизследователска и развойна дейност в областта на ядрения материал

1. Сътрудничество се разширява в областта на научноизследователските и развойни дейности от общ интерес за страните, различни от дейностите, предвидени съгласно членове 4 и 5 от настоящото споразумение, съгласувани между страните, доколкото същите са обхванати от съответните научноизследователски и развойни дейности, провеждани от страните.

2. От страна на Общността, сътрудничеството може да включва, в частност, следните области:

а) приложения на ядрената енергия в областта на медицината и в областта на промишлеността, включително в енергетиката;

б) отражението на ядрената енергия върху околната среда;

в) области на сътрудничество в мирното използване на ядрената енергия, очертани в параграф 2 от член 62 от Споразумението за партньорство и сътрудничество, доколкото същите могат да бъдат реализирани по силата на и в съответствие с Договора Евратом.

3. Сътрудничеството се реализира, в частност, посредством:

- обмяна на техническа информация с помощта на доклади, посещения, семинари, технически съвещания и т.н.,
- обмяна на персонал между лаборатории и/или органи, ангажирани в тази област от двете страни, включително за цели, свързани с обучение,
- обмяна на проби, материали, инструменти и апаратура за експериментални цели,
- балансирано участие в съвместни проучвания и мероприятия.

4. Обхватът и условията за сътрудничеството в конкретните проекти ще бъдат формулирани в необходимата степен при реализирането на договореностите, сключени от страните, действащи с помощта на своите компетентни институции, които ще процедират в съответствие със съответните свои законодателни и регулаторни изисквания.

5. Такива изпълнителни договорености, *inter alia*, могат да включват разпоредби по финансирането, възлагането и управлението на отговорности и подробни разпоредби за разпространяване на информация и права върху интелектуалната собственост.

6. Разходите, възникнали във връзка с дейностите по сътрудничеството се поемат от страната, която ги е направила, освен ако между страните не бъде изрично уговорено друго.

Член 7

Прехвърляне в международен мащаб, търговия с ядрени материали и предоставяне на услуги във връзка с пълния цикъл на ядреното гориво

1. Ядреният материал, прехвърлен между страните, било пряко или през трета страна, се подчинява на настоящото споразумение веднага след влизането си в териториалната юрисдикция на приемащата страна, при условие че доставящата страна е уведомила предварително или по време на транспортирането и в писмен вид приемащата страна (в съответствие с процедурите, определени в административната договореност, която предстои да бъде учредена от съответните органи в страните).

2. Ядреният материал, упоменат в параграф 1 от настоящия член, остава предмет на разпоредбите от настоящото споразумение, докато:

- се вземе решение в съответствие с разпоредбите за прекратяване на предпазните мерки в съответното споразумение, упоменато в алинея б) от параграф 6 от настоящия член, че същият ядрен материал е вече неизползваем за каквато и да било ядрена дейност, имаща

значение от гледна точка на предпазните мерки, или който е станал на практика невъзстановим,

- ядреният материал е бил прехвърлен извън юрисдикцията на приемащата страната в съответствие с алинея д) от параграф 6 от настоящия член,

- страните се споразумеят, че ядреният материал не следва да продължава да се подчинява на настоящото споразумение.

3. Всякакво прехвърляне на ядрен материал, осъществено по линията на мероприятията във връзка със сътрудничеството, се извършва в съответствие със съответните международни и многостранни ангажменти на страните и на държавите-членки на Европейския съюз по отношение на мирната употреба на ядрената енергия съгласно формулировките, изброени в параграф 6 от настоящия член.

4. Търговията с ядрени материали и обезпечаването на съответните услуги между страните се осъществяват по цени, обвързани с пазарните.

5. Страните се опитват да избягват конфликтни ситуации, при които се изисква прилагането на търговски предпазни мерки, в тяхната взаимна търговия с ядрени материали. Ако въпреки това в тяхната взаимна търговия с ядрени материали възникнат проблеми, за които съществува опасността да застрашат сериозно целесъобразността на ядрената промишленост, включително уранодобива, както в Общността, така и в Украйна, всяка една от страните може да поиска консултации, които следва да се проведат при първа възможност и то в рамките на създаден за целта Комитет.

Ако по време на консултациите не може да се достигне до взаимно приемливо разрешение на тези проблеми, страната, която е поискала провеждането на такива консултации, може да предприеме подходящи търговски предпазни мерки с цел разрешаване на същите или намаляване на тяхното отражение, които мерки да са както в съответствие с вътрешното ѝ законодателство, така и с актуалните съответни принципи от международното право.

Прилагането на първата и втората разпоредби от настоящия параграф не бива да накърнява Договора Евратом и вторичното законодателство, произтичащо от същия.

6. Прехвърлянето на ядрени материали подлежи на следните условия:

- а) ядреният материал се използва за мирни цели, а не за производството или изследвания над някакво ядрено взривно устройство или разработването на каквото и да било такова устройство;

- б) ядреният материал се подчинява на:

- (i) в Общността, на предпазните мерки, прилагани от Евратом, в съответствие с Договора Евратом, както и по отношение на предпазните мерки, прилагани от МААЕ в съответствие със следните споразумения, отнасящи се до предпазните мерки, в зависимост от това за кои предпазни мерки се отнася, и, тъй като същите могат да подлежат на преразглеждане и заменяне, в такъв обхват, какъвто се изисква от разпоредбите в Договора за неразпространение:

- Споразумението между държавите-членки на Общността, неразполагащи с ядрени оръжия, Европейската общност за атомна енергия и Международната агенция за атомна енергия, което е влязло в сила на 21 февруари 1977 г. (публикувано като документ INFCIRC/193),
 - Споразумението между Франция, Европейската общност за атомна енергия и Международната агенция за атомна енергия, което е влязло в сила на 12 септември 1981 г. (публикувано като документ INFCIRC/290),
 - Споразумението между Великобритания, Европейската общност за атомна енергия и Международната агенция за атомна енергия, което е влязло в сила на 14 август 1978 г. (публикувано като документ INFCIRC/263), допълнено с допълнителни протоколи, подписани на 22 септември 1998 г. въз основа на документа, публикуван като документ INFCIRC/540 (Усилена система за предпазни мерки, част II).
- (ii) в Украйна, на предпазните мерки, прилагани от МААЕ, съгласно Споразумението между Украйна и Международната агенция за прилагане на предпазни мерки във връзка с Договора за неразпространение на ядрените оръжия, което е влязло в сила на 22 януари 1998 г. (публикувано като документ INFCIRC/550); допълнено с Допълнителен протоколи, подписан на 15 август 2000 г. въз основа на документа, публикуван като документ INFCIRC/540 (Усилена система за предпазни мерки, част II), ако е в сила.

в) В случай на прилагане на някое от споразуменията с МААЕ, упоменати в алинея б) от настоящия параграф, във връзка с тяхното отменяне или прекратяване по някаква причина, произхождаща от Общността или Украйна, съответната страна сключва споразумение с МААЕ, което обезпечава ефективност и обхват, равностойни на ефективността и обхвата, обезпечавани от споразуменията по предпазните мерки, упоменати в разпоредби (i) или (ii) от алинея б) от настоящия параграф, или, ако това не е възможно, Общността, доколкото е засегната, прилага предпазни мерки, в основата на които е системата предпазни мерки на Евратом, която обезпечава ефективност и обхват, равностойни на ефективността и обхвата, обезпечавани от споразуменията по предпазните мерки, упоменати в разпоредби (i) от алинея б) от настоящия параграф, или, ако това не е възможно, страните постигат договорености за прилагането на предпазни мерки, които да обезпечават ефективност и обхват, равностойни на ефективността и обхвата, обезпечавани от споразуменията по предпазните мерки, упоменати в разпоредби (i) или (ii) от алинея б) от настоящия параграф.

г) Прилагането на мерки за физическа защита в степен, която да задоволява като минимум критериите, изложени в приложение В от документа на МААЕ INFCIRC/254/Rev.5/Part1 (Насоки за прехвърляне на ядрени материали), в евентуално ревизиран вариант; допълнително към този документ, държавите-членки на Общността, Европейската комисия, и според случая и Украйна, при прилагане на мерки за физическа защита ще се позовават на препоръките, залегнали в документ на МААЕ INFCIRC/225/Rev.4, коригиран вариант (Физическа защита на ядрения материал), в евентуално ревизиран вариант. Международният транспорт се подчинява на разпоредбите Международната конвенция за физическа защита на ядрения материал (документ на МААЕ INFCIRC/274/Rev.1), в евентуално ревизиран вариант, както и, възможно най-скоро, на Регламентите на МААЕ за безопасно транспортиране на радиоактивни материали (Норми на безопасност на МААЕ серия № ST-1), в евентуално ревизиран вариант.

д) Прехвърлянето на позиции, които са предмет на настоящия член, извън юрисдикцията на страните, се извършва само в рамките на ангажиментите, поети поотделно от държавите-членки на Общността и Украйна в рамките на групата на страните доставчици на ядрени материали, известни като група доставчици на ядрени материали. В частност, по отношение на позициите, които са предмет на разглеждане в настоящия член, се прилагат Насоките за прехвърляне на ядрени материали, залегнали в документ на МААЕ INFCIRC/254/Rev.5/Part1, в евентуално ревизиран вариант.

7. Страните улесняват търговията с ядрени материали помежду си или между физически или юридически лица с адрес на управление в съответните територии на страните с оглед спазване на взаимните интереси на производителите, на промишлените предприятия, предприятията за комунални услуги и потребителите, участващи в цикъла на ядреното гориво.

Разрешителните, включително разрешителните за износ и внос, както и разрешителните или документите, потвърждаващи съгласието на трети страни, свързани с търговията, промишлените операции и движенията на ядрения материал на териториите на страните, не следва да се използват за ограничаване на търговията или за прикриване на търговски интереси на някоя от страните, свързани с мирната употреба на ядрената енергия, както в международен, така и във вътрешнодържавен мащаб. Съответният орган предприема действия след получаване на заявления за такива разрешителни във възможно най-кратки срокове и без навлизане в неоправдани разходи. Следва да са налице съответните административни разпоредби, които да обезпечат спазването на настоящата разпоредба.

Разпоредбите от настоящото споразумение не се използват за възпрепятстване свободното движение на ядрени материали в пределите на територията на Общността.

8. Независимо от отменянето или прекратяването на настоящото споразумение поради някаква причина, алинеи а) и б) на параграф 6 от настоящия член продължават да се прилагат дотолкова, доколкото някакво количество ядрен материал, който представлява предмет на прилагане на тези разпоредби, остава под юрисдикцията на някоя от страните или докато не бъде изнесено определение в съответствие с параграф 2 от настоящия член.

Член 8

Предотвратяване на незаконното пренасяне на ядрен материал

Сътрудничество в областта на предотвратяването на незаконното пренасяне на ядрен материал е свързано с подкрепата на методите и техническите способности за контрол на ядрения материал.

Член 9

Други области от взаимен интерес

1. В рамките на обхвата на съответните си правомощия страните могат да се споразумеят за сътрудничество в други дейности в областта на ядрената енергия.

2. По отношение на Общността, дейностите би трябвало да се обхващат от съответните програми за действие и да съответстват на посочените за тази цел условия, например, в някои области като безопасното транспортиране на ядрени материали, предпазните мерки или промишленото коопериране с оглед предоставяне на подкрепа за някои аспекти на безопасността на ядрените инсталации.

3. Параграфи 4, 5 и 6 на член 6 от настоящото споразумение са приложими в еднаква степен.

Член 10

Приложимо право

Сътрудничеството съгласно настоящото споразумение следва да бъде в съответствие с действащите закони и разпоредби на територията на Общността и Украйна, както и с международните споразумения, спазвани от страните. По отношение на Общността приложимото право включва Договора Евратом и вторичното законодателство, произтичащо от този Договор.

Член 11

Интелектуална собственост

Използването и разпространението на информация и права, патенти и авторски права в областта на интелектуалната собственост, свързани с мероприятията в рамките на сътрудничеството във връзка с настоящото споразумение, следва да са в съответствие с приложенията към Споразуменията за сътрудничество между Европейската агенция за атомна енергия и Кабинета на министрите на Украйна в областта на ядрената безопасност и контролирания ядрен синтез, упоменати по-горе съответно в член 4 и член 5 от настоящото споразумение.

Член 12

Консултация и арбитраж

1. Страните провеждат редовни консултации в рамките на Споразумението за партньорство и сътрудничество, насочени към наблюдение и контрол върху сътрудничеството, произтичащо от настоящото споразумение, освен ако страните не предвидят други конкретни механизми за провеждане на консултациите.

2. Всякакви спорове, свързани с прилагането или тълкуването на настоящото споразумение, могат да се уреждат съобразно процедурата, учредена от член 96 от Споразумението за партньорство и сътрудничество.

Член 13

Влизане в сила и действие по време

1. Споразумението влиза в сила, считано от датата, на която чрез размяна на дипломатически ноти, страните посочат конкретно влизането му в сила¹, и остава в сила за първоначален петгодишен период.

2. След изтичането на първоначалния петгодишен период настоящото споразумение се подновява автоматично за петгодишни периоди, освен ако някоя от страните, под формата на писмено уведомление, не поиска прекратяването или провеждането на нови преговори по Споразумението, но не по-късно от шест месеца преди датата на изтичането му.

3. В случай, че някоя от страните или някоя от държавите-членки на Общността наруши някоя от материалните разпоредби от настоящото споразумение, другата страна има правото, като за тази цел изпрати писмено уведомление, да отмени или прекрати изцяло или частично сътрудничеството, произтичащо от настоящото споразумение.

Преди някоя от страните да предприеме действия с тази цел, страните се консултират с оглед постигане на споразумение за корекционни мерки, които евентуално биха могли да бъдат взети, както и за графика, в съответствие с който такива мерки биха могли да бъдат взети.

Действия в съответствие с първата разпоредба от настоящия параграф могат да се предприемат само в случай, че не се достигне до успех при вземането на съгласуваните мерки в рамките на съгласуваното време или при неуспех в постигането на споразумение съгласно предвиденото в предишния параграф, след изтичането на разумен период от време предвид естеството и тежестта на нарушението.

Настоящото споразумение е съставено във вид на дубликати на датски, нидерландски, английски, финландски, френски, немски, гръцки, италиански, португалски, испански, шведски и украински език, като всички текстове са еднакво автентични.

Съставено в Киев на 28 април 2005 година.

За Европейската агенция за атомна енергия

За Кабинета на министрите на Украйна

Andris PIEBALGS

Ivan PLACHKOV

¹ 1.09.2006 г.